

Організація адміністративної діяльності публічної влади

Підручник підготовлено відповідно до програм навчальних дисциплін «Адміністративне право», «Адміністративна діяльність правоохоронних органів», «Адміністративна відповідальність за корупційні правопорушення», «Адміністративний процес», «Основи митного права», «Нормативно-правове регулювання міжнародних публічних закупівель», «Провадження в справах про адміністративні правопорушення», «Кваліфікація адміністративних правопорушень» для здобувачів вищої юридичної освіти за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» і «Адміністративне право та адміністративна діяльність», «Інформаційне право», «Запобігання корупції в публічній сфері», «Адміністрування фінансового контролю», «Організаційно-правові засади протидії наркозлочинності», «Детективна діяльність в системі протидії злочинності», «Управління системою суб'єктів протидії злочинності» для здобувачів вищої юридичної освіти за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр». Також його можливо використовувати для підготовки до складання тестів із ЗНО та ЄДКІ.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

*До 220-річчя Національного
юридичного університету
імені Ярослава Мудрого*

**ОРГАНІЗАЦІЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ
ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ**

**Підручник
для здобувачів вищої освіти**

За редакцією доктора юридичних наук,
професора, члена-кореспондента
Національної академії правових наук України
В. Я. Настюка

Харків
«Право»
2024

УДК 342.9
О-64

Авторський колектив:

В. В. Богуцький, Л. П. Коваленко, І. М. Компанієць, В. В. Мартиновський, Ю. В. Мех, В. Я. Настюк, Х. В. Солнцева, Р. В. Шаповал, О. М. Шевчук, О. І. Шкуропацький, О. В. Шовкопляс

Рецензенти:

Гетьман Євген Анатолійович, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, головний учений секретар Національної академії правових наук України;

Соболь Євген Юрійович, доктор юридичних наук, професор, ректор Центрально-українського державного університету імені Володимира Винниченка;

Пилипчук Володимир Григорович, доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України, директор Державної наукової установи «Інститут інформації, безпеки і права Національної академії правових наук України»

*Затверджено до друку вченою радою
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
(протокол № 9 від 10 квітня 2024 р.)*

Організація адміністративної діяльності публічної влади : підруч.
О-64 для здобувачів вищ. освіти / [В. В. Богуцький, Л. П. Коваленко, І. М. Компанієць та ін.] ; за заг. ред. В. Я. Настюка ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2024. – 568 с.

ISBN 978-617-8518-06-6

Підручник підготовлено відповідно до програм навчальних дисциплін «Адміністративне право», «Адміністративна діяльність правоохоронних органів», «Адміністративна відповідальність за корупційні правопорушення», «Адміністративний процес», «Основи митного права», «Нормативно-правове регулювання міжнародних публічних закупівель», «Провадження в справах про адміністративні правопорушення», «Кваліфікація адміністративних правопорушень» для здобувачів вищої юридичної освіти за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» і «Адміністративне право та адміністративна діяльність», «Інформаційне право», «Запобігання корупції в публічній сфері», «Адміністрування фінансового контролю», «Організаційно-правові засади протидії наркозлочинності», «Детективна діяльність в системі протидії злочинності», «Управління системою суб'єктів протидії злочинності» для здобувачів вищої юридичної освіти за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр». Також його можливо використовувати для підготовки до складання тестів із ЗНО та ЄДКІ.

УДК 342.9

© Богуцький В. В., Коваленко Л. П.,
Компанієць І. М. та ін., 2024
© ТОВ «Видавничий дім «Право»,
2024

ISBN 978-617-8518-06-6

==== Передмова

Організація адміністративної діяльності публічної влади має багатогранне й вагоме значення для якісного здійснення функцій держави, а саме функцій публічної влади в країні. З урахуванням того, що така діяльність охоплює досить широке коло суспільних відносин, її вивчення потребує опрацювання багатьох сфер і напрямків. З метою поглибленого й комплексного вивчення адміністративної діяльності публічної влади видано цей підручник.

Одним із найважливіших аспектів дотримання прав, свобод та інтересів фізичних і юридичних осіб у діяльності публічної влади є запобігання та протидія корупції в публічній службі, а одним із важливих складників формування та реалізації ефективної системи боротьби з корупцією є чітка взаємодія держав, насамперед їхніх правоохоронних органів, спільна участь у заходах, ініційованих ООН, Радою Європи, Інтерполом, Міжнародним валютним фондом, Світовим банком та іншими міжнародними інституціями. Практика роботи державних і правоохоронних органів зарубіжних країн у цьому напрямі свідчить про те, що досконалість організаційно-правового забезпечення протидії та наявність ефективної системи протидії корупції на національному й міжнародному рівнях є однією з головних умов успішного подолання зазначеної проблеми. Тому в підручнику викладено розділи, присвячені суб'єктам у сфері протидії корупції, юридичній відповідальності та адміністративно-правовим засобам запобігання та протидії корупції під час здійснення діяльності публічної владою. При цьому публічне адміністрування фінансового контролю охоплює дослідження й аналіз системи управління фінансовими ресурсами в державному секторі. У фокусі перебувають механізми забезпечення ефективного використання державних коштів, запобігання корупції та фінансовим порушенням, а також забезпечення прозорості та підзвітності фінансових операцій. Особлива увага приділяється інструментам і методам фінансового контролю, ролі державних і незалежних аудиторів, а також

нормативно-правовим актам, що регулюють розглядувану сферу. Вивчення цієї теми дає змогу глибше зрозуміти принципи та підходи до управління державними фінансами, що є важливим для розвитку ефективної та відповідальної системи публічного адміністрування.

Новітні реалії сьогодення під час дії режиму воєнного стану приводять до того, що починають складатися нові «прошарки громадянського суспільства», що дають поштовх до формування новітніх галузей (підгалузей), інститутів права, покликаних стати основою для вирішення складних воєнних, економічних і соціальних викликів. Такими галузями права є інформаційне право, право екологічної безпеки, військове право й ін. Підручник «Організація адміністративної діяльності публічної влади» дасть змогу отримати знання у сфері формування здатності комплексно застосовувати знання і розуміння особливостей правової регламентації здійснення органами публічного адміністрування інформаційних процедур; демонструвати знання системи заходів інформаційного впливу; характеризувати підстави та моделювати порядок застосування інформаційно-правових заходів проти дії диверсійним групам, іноземним агентам, зрадникам; характеризувати підстави та моделювати порядок застосування заходів, форм і методів правового забезпечення інформаційної безпеки. Також на сьогодні актуальним є вивчення публічного адміністрування у сфері оборони, яке органічно входить до підручника. У сучасних умовах екзистенційних загроз українській державності потреба в розумінні адміністрування оборонною сферою набуває особливого значення. Саме тому формування висококваліфікованих фахівців без вивчення цих питань буде неможливим. У зв'язку з цим розкриваються питання, пов'язані з розумінням завдань і змісту адміністрування обороною в Україні, цілісним баченням системи й адміністративно-правового статусу органів адміністрування обороною, з'ясуванням порядку комплектування Збройних Сил України та інших військових формувань, а також адміністративно-правових засад проходження військової служби в їхніх підрозділах. Окремо розкриваються питання, пов'язані з юридичною відповідальністю, яка належить до системи заходів гарантування належної реалізації публічного адміністрування оборонної сферою.

У представленому підручнику підкреслено те, що публічне адміністрування у сфері юстиції є одним із важливих складників адміністративно-політичної діяльності. Особливо зросла його роль у зв'язку

з проголошенням України правовою державою, бо саме в процесі цього адміністрування держава через відповідні органи публічної влади вирішує більшість своїх завдань і функцій з її будівництва. Адміністративна діяльність у сфері юстиції є найоб'ємнішим і найдинамічнішим складником публічного адміністрування в цій сфері. Від її ефективності безпосередньо залежить забезпечення прав і свобод громадян, а також реалізація державної правової політики в цілому. Тож знання основ адміністративної діяльності у сфері юстиції є важливим елементом юридичної культури будь-якого правника. Основними завданнями, що стоять перед одержувачем освітніх послуг у процесі вивчення адміністративної діяльності у сфері юстиції, є оволодіння знаннями з питань правового регулювання й організації цієї діяльності, її ознак і принципів.

При цьому в підручнику «Організація адміністративної діяльності публічної влади» розкриваються питання системи публічного адміністрування, інструментів останнього, правовий статус публічного службовця та сутність публічної служби, зокрема актуальні питання організації публічної влади в митній справі тощо. Крім цього, підручник дасть змогу отримати знання, важливі для правозавтосовчої практики на рівні як національному, так і міжнародному.

ЗМІСТ

Передмова	3
-----------------	---

Розділ I

Організація публічного адміністрування як форма реалізації публічної влади

Глава 1. Сутність і система суб'єктів публічного адміністрування	6
§ 1. Поняття, види та функції публічного адміністрування	6
§ 2. Суб'єкти публічного адміністрування: поняття, ознаки, система	10
§ 3. Форми та методи публічного адміністрування	12
Питання для самоконтролю	15
Глава 2. Правові інструменти публічного адміністрування	17
§ 1. Поняття, види та форми інструментів публічного адміністрування	17
§ 2. Нормативний акт як інститут публічного адміністрування	20
§ 3. Адміністративний акт та інші юридично значущі дії як інструменти в системі публічного адміністрування	22
Питання для самоконтролю	26
Глава 3. Кваліфікація та провадження у справах про адміністративні правопорушення	28
§ 1. Кваліфікація адміністративних правопорушень	28
§ 2. Провадження у справах про адміністративні правопорушення	31
§ 3. Заходи адміністративної відповідальності	37
Питання для самоконтролю	39

Розділ II

Механізм адміністрування публічної служби та запобігання корупції

Глава 1. Публічна служба та правовий статус публічного службовця	40
§ 1. Поняття та сутність публічної служби. Державна служба як різновид публічної служби	40
§ 2. Правовий статус державного службовця	43
§ 3. Проходження державної служби	47
§ 4. Обмеження при перебуванні на посадах державної служби	50
Питання для самоконтролю	59
Глава 2. Порядок проходження публічної служби	60
§ 1. Вступ на публічну службу	60
§ 2. Публічна служба кар'єра	61

§ 3. Припинення публічної служби	65
§ 4. Особливості проходження служби в органах місцевого самоврядування	68
Питання для самоконтролю	71

Глава 3. Суб'єкти запобігання та протидії корупції..... 73

§ 1. Суб'єкти із загальними антикорупційними повноваженнями	73
§ 2. Суб'єкти із спеціальними антикорупційними повноваженнями	73
2.1. Органи прокуратури як суб'єкти антикорупційної компетенції	75
2.2. Органи Національної поліції як суб'єкти антикорупційної діяльності	77
2.3. Національне антикорупційне бюро України.....	78
2.4. Національне агентство з питань запобігання корупції	87
2.5. Особливості правового статусу суб'єктів із спеціальними антикорупційними повноваженнями	92
§ 3. Суб'єкти з повноваженнями учасника антикорупційних заходів.....	96
§ 4. Суди в антикорупційній системі.....	97
Питання для самоконтролю	103

Глава 4. Юридична відповідальність за вчинення корупційних і пов'язаних із корупцією правопорушень 104

§ 1. Загальна характеристика корупційного і пов'язаного з корупцією правопорушення та юридичної відповідальності за їх вчинення	104
§ 2. Адміністративна відповідальність за правопорушення, пов'язані з корупцією.....	108
§ 3. Кримінальна відповідальність за корупційні правопорушення	146
§ 4. Дисциплінарна відповідальність у разі порушення норм Закону України «Про запобігання корупції»	152
§ 5. Загальна характеристика цивільно-правової відповідальності в разі вчинення корупційних і пов'язаних із корупцією правопорушень	160
§ 6. Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення	163
Питання для самоконтролю	169

Глава 5. Адміністративно-правові засоби запобігання та протидії корупції 170

§ 1. Поняття і види адміністративно-правових засобів запобігання та протидії корупції.....	170
---	-----

§ 2. Правила етичної поведінки як нормативна основа запобігання та протидії корупції.....	171
§ 3. Державно-правові механізми запобігання та протидії корупції.....	175
3.1. Антикорупційна експертиза проєктів і чинних нормативно-правових актів	175
3.2. Спеціальна перевірка: порядок і результати проведення.....	179
3.3. Створення умов доступу до інформації про діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування	188
3.4. Запобігання корупції у діяльності юридичних осіб.....	191
Питання для самоконтролю	204

Глава 6. Зарубіжний досвід організаційно-правового забезпечення запобігання корупції

§ 1. Правові основи та міжнародні норми й стандарти у сфері запобігання корупції	205
§ 2. Адміністративно-правові засади запобігання корупції окремих країн Європейського Союзу	214
§ 3. Адміністративно-правові засади запобігання корупції країн Північної Америки	232
§ 4. Адміністративно-правові основи запобігання корупції в окремих країнах Сходу.....	237
Питання для самоконтролю	244

Розділ III

Організація адміністративної діяльності публічної влади у сфері економіки

Глава 1. Публічні закупівлі	246
§ 1. Нормативно-правове регулювання сфери публічних закупівель в Україні	246
§ 2. Здійснення публічної закупівлі.....	255
§ 3. Державний контроль у сфері публічних закупівель	265
§ 4. Уповноважений орган і орган оскарження. Процедура оскарження публічної закупівлі.....	277
Питання для самоконтролю	286

Глава 2. Організація адміністративної діяльності публічної влади в митній справі.....

§ 1. Поняття та структура митних правовідносин	288
§ 2. Нетарифне й митно-тарифне регулювання	294
§ 3. Організація системи митних органів	298
§ 4. Митний контроль: поняття, мета й завдання.....	302
§ 5. Принципи, функції та види митного контролю	305

§ 6. Організація митного контролю та порядок його здійснення.....	308
§ 7. Зони митного контролю.....	313
§ 8. Форми та методи митного контролю	317
§ 9. Митні експертизи.....	331
§ 10. Система управління ризиками.....	337
§ 11. Митні режими.....	343
§ 12. Процедури митного оформлення та митного декларування.....	353
§ 13. Організація діяльності електронної митниці	359
§ 14. Переміщення товарів через митний кордон громадянами	365
§ 15. Адміністративна відповідальність за порушення митних правил	373
Питання для самоконтролю	376

Глава 3. Публічне адміністрування фінансового контролю	378
§ 1. Мета й завдання фінансового контролю	378
§ 2. Суб'єкти здійснення фінансового контролю	382
§ 3. Класифікація фінансового контролю	392
§ 4. Загальні вимоги до організації фінансового контролю в системі заходів запобігання корупції.....	398
§ 5. Міжнародне законодавство щодо здійснення фінансового контролю	401
Питання для самоконтролю	402

Розділ IV

Організація адміністративної діяльності публічної влади в інформаційній сфері

Глава 1. Інформаційна сфера в системі інструментів публічного адміністрування.....	403
§ 1. Поняття, зміст, ознаки, принципи інформаційного права.....	403
§ 2. Джерела інформаційного права та інформаційної сфери.....	410
§ 3. Сучасні правові режими інформації та інформаційних ресурсів.....	418
§ 4. Види інформаційно-правових режимів.....	420
§ 5. Поняття, ознаки та принципи кібербезпеки	428
Питання для самоконтролю	431

Розділ V

Публічне адміністрування у сфері безпеки та оборони

Глава 1. Публічне адміністрування у сфері забезпечення національної безпеки	432
§ 1. Завдання та зміст адміністрування у сфері забезпечення національної безпеки	432
§ 2. Система органів адміністрування у сфері забезпечення національної безпеки	435

§ 3. Механізм захисту держави як умова забезпечення національної безпеки	437
§ 4. Територіальна оборона як інституційна складова забезпечення національної безпеки	439
Питання для самоконтролю	444

Глава 2. Публічне адміністрування у сфері оборони	445
§ 1. Завдання та зміст адміністрування обороною.....	445
§ 2. Система й адміністративно-правовий статус органів адміністрування обороною.....	453
§ 3. Порядок комплектування Збройних Сил України та інших військових формувань.....	459
§ 4. Військова служба	466
§ 5. Адміністративна відповідальність у сфері військового управління	469
Питання для самоконтролю	472

Розділ VI

Публічне адміністрування у сфері правоохоронної діяльності

Глава 1. Адміністративна діяльність суб'єктів правоохоронної діяльності.....	473
§ 1. Адміністративно-правові засади адміністрування поліцейської діяльності	473
§ 2. Адміністративно-правове забезпечення адміністрування СБУ й ДБР.....	483
§ 3. Принципи та засади детективної діяльності	494
Питання для самоконтролю	507

Розділ VII

Публічне адміністрування у сфері юстиції

Глава 1. Адміністративна діяльність у сфері юстиції	509
§ 1. Поняття, риси та види адміністративної діяльності у сфері юстиції	509
§ 2. Система й правовий статус органів юстиції, що здійснюють адміністративну діяльність	512
§ 3. Організація примусового виконання рішень судів та інших органів	518
§ 4. Організація державної реєстрації актів цивільного стану й інших реєстраційних дій органів юстиції.....	523
§ 5. Організація виконання кримінальних покарань і пробації	526
Питання для самоконтролю	531

Список використаних і рекомендованих джерел.....	533
---	------------

Навчальне видання

**Богуцький Володимир Володимирович,
Коваленко Лариса Павлівна,
Компанієць Ігор Миколайович та ін.**

ОРГАНІЗАЦІЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

**Підручник
для здобувачів вищої освіти**

ВИДАЄТЬСЯ В АВТОРСЬКІЙ РЕДАКЦІЇ

Підписано до друку 23.08.2024. Формат 60×90/16.
Ум. друк. арк. 35,5. Обл.-вид. арк. 30. Тираж 100 пр. Зам. № 157

ТОВ «Видавничий дім «Право»,
вул. Харківських Дивізій, 11/2, м. Харків, Україна
Для кореспонденції: а/с 822, м. Харків, 61023, Україна
Тел.: (050) 409-08-69, (067) 574-81-20, (063) 254-50-84

Вебсайт: <https://pravo-izdat.com.ua>

E-mail для замовників послуг: verstka@pravo-izdat.com.ua

E-mail для покупців: sales@pravo-izdat.com.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 8024 від 05.12.2023

Виготовлено ТОВ «Промарт»,
вул. Весніна, 12, Харків, 61023, Україна
Тел. (057) 717-25-44

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 5748 від 06.11.2017

[Перейти на сайт →](#)